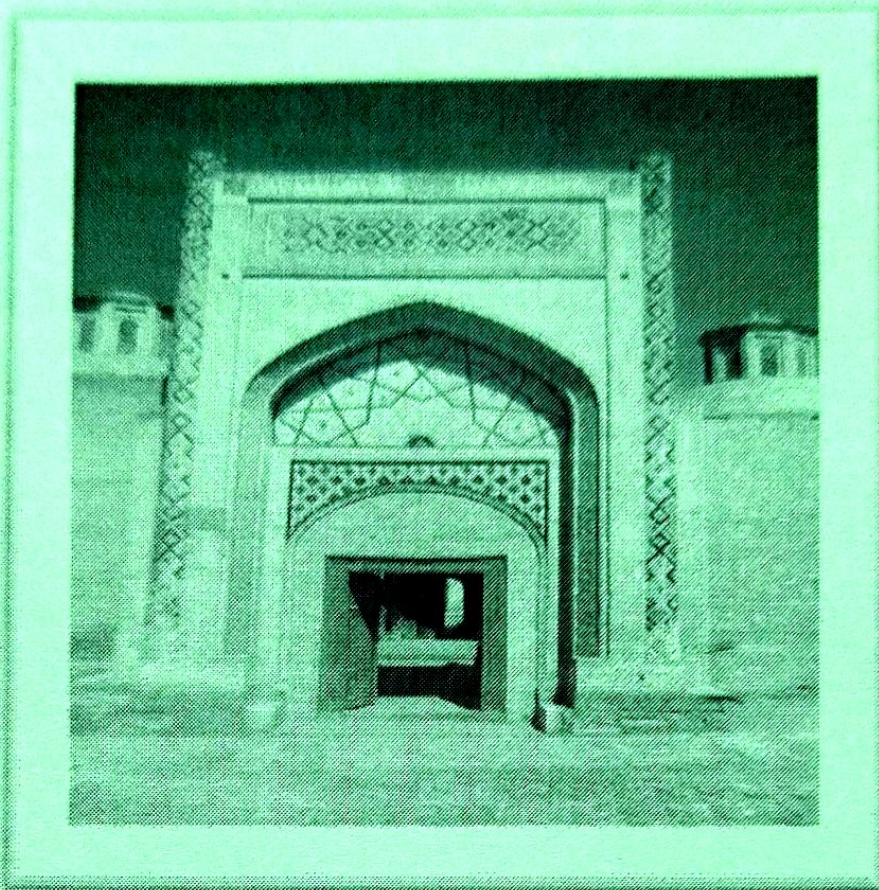

**Jondor tuman axborot-kutubxona markazi
Axborot-bibliografiya xizmati.**

**“Ko’hna Buxoroda yashab
o’tgan etti pir.”**

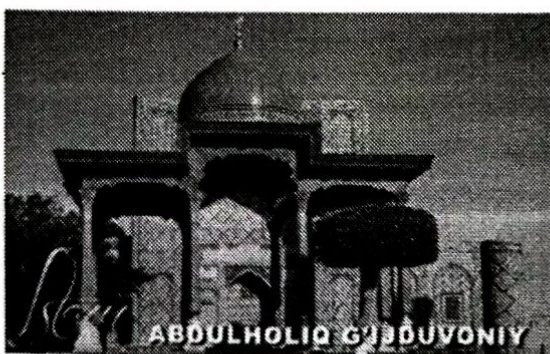
Yo’l ko’rsatkich

Jondor tuman .

So'z boshi.

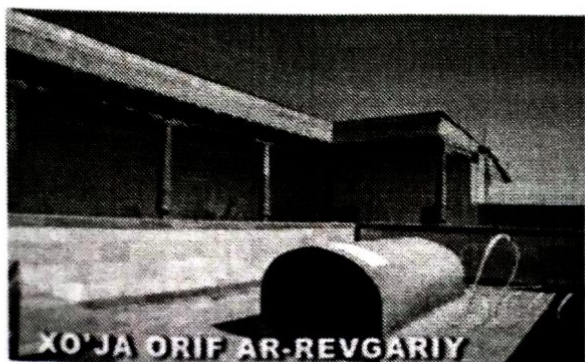
Buxoro - Naqshbandiya tariqati yettita buyuk so'fiylarining vatanidir. Tasavvufning buyuk vakillari bu yerda yashab, diniy va ijtimoiy faoliyat olib borib, muborak Buxoroning vujudga kelishi va gullab-yashnashi, ma'naviy tarbiya va hissiy ruhni yuksaltirishga o'z hissalarini qo'shganlar. Bu yerda muqaddas so'fiylarning dafn etilgan joylari - pirlar, islomiy ziyoratgohlar saqlanib qolgan.

Buxoroga ziyoratga kelganlarning ko'pchiligi o'z safarlarini Naqshbandiya ta'limotiga asos solgan ma'naviy ustoz Xo'ja Abduxoliq G'ijduvoni maqbarasini ziyorat qilishdan boshlaydilar. Abduxoliq G'ijduvoni payg'ambarning o'ninchi avlodi bilan ma'nan bog'liq. Maqbara ayvonining o'nta ustun va tayanchi o'ninchi avlodga ishora. Xo'ja Abduxoliq G'ijduvoni davrida maqbara chillaxona vazifasini o'tagan bo'lib, u yerda qirq kunlik jazirama issiq davrda odamlar ibodat qilish uchun kelgan. Vaqt o'tishi bilan muqaddas ibodat joyi ardoqli ziyoratgohga aylanadi. Yaqin o'tmishda maqbara tashlandiqqa aylangan edi. Maqbara bugungi namunaviy shaklga ega bo'lishi uchun bir necha zamonadan omon o'tib kelishi kerak bo'ldi. Hozirda Abduxoliq G'ijduvoni maqbarasi qadimgi Sharqning bir qismi, er va osmon orasidagi rishta hisoblanadi.

BIRINCHI PIRI MURSHID

Xoja Abduxoliq G'ijduvoni quddisa sirrihu – Xojai Jahon. 1103 yilda tug'ilgan. Muborak xoklari Buxoro viloyatining G'ijduvon shahri markazida.

IKKINCHI PIRI MURSHID

Xoja Muhammad Orif ar-Revgariy quddisu sirrihu Xoja Orif Mohi- tobon nomi bilan ham mashhur bo'lgan. Xoja Orif Buxoro viloyatining Shofirkon

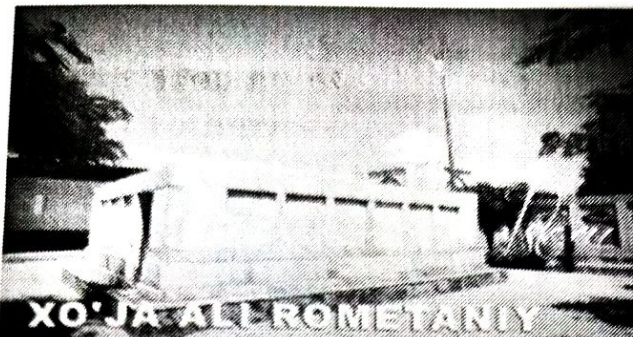
tumanidagi Revgar qishlogida tug‘ilgan, yuz yildan ziyod umr ko‘rib, 1259 yilda vafot etgan. Qabri Shofirkon markazida obod ziyoratgohga aylantirilgan. 1996 yil Xoja Orif jomesi qurildi. Naql etilishicha, Xoja Orif o‘rta bo‘yli, ochiq yuzli, katta ko‘zli, kamon qoshli, vujudidan mushku anbar hidi anqib turadigan zot bo‘lgan ekan. Xoja Orif Hazrat Abdulxoliq G‘ijduvoniyni to‘rtinchi xalifasi hisoblanadi. Hazrati Maxdumi A‘zam Dahbediyni “Maqomoti Xoja Abdulxoliq G‘ijduvoni” asarida naql qilinishicha, Hazrat Xizr alayhissalom hazrati Abdulxoliq huzurlariga kelardilar. O‘sha choq hazratning hamma shogirdlarini uyqu bosardi. Suhbat tugab, Xizr alayhissalom ketganlaridan so‘ng shogirdlar beixtiyor uyqudan uyg‘onardi. Shogirdlar orasida eng yoshi bo‘lgan Xoja Muhammad ar-Revgariy Xizr alayhissalomning suhbatidan bahramand bo‘lay deb ko‘zlariga tu sepdilar va og‘rikning qattiqligidan u kishiga uyqu g‘alaba qilolmadi. Suhbatdan bahramand bo‘ldilar. Bu holni ko‘rib Xizr alayhissalom dedilar: Siz orif bo‘lgaysiz, inshaolloh!” Xoja Xizr alayhissalom nafaslarining barakatidan butun dunyoga Xoja Orif nomi bilan mashhur bo‘ldilar. Xoja Orif ar-Revgariy “Orifnoma” kitobining muallifi. “Orifnoma” 1994 yil nashr etildi. “Orifnoma”da yozilganki, “Odob nek odamlar ziynatidur!.. Avliyolik alomati uchta: birinchisi – baland darajani egallaganda ham kamtar bo‘lmoq; ikkinchisi – sabru toqati yetguncha parhez qilmoq, uchinchisi – to kuchi yetguncha insof qilmoq. Ochlik – zohidlar, zikr - oriflar taomi”.

UCHINCHI PIRI MURSHID

Xoja Mahmud Anjir Fag‘naviy quddisu sirrihu Vobkent tumanidagi Anjir Fag‘ni qishlogida tug‘ilib, o‘sha yerda vafot qilgan. Bu qishloqning hozirgi nomi Anjirbog‘dir. Xoja Mahmud Anjir Fag‘naviy ilmi qol va ilmi holni hazrati Xoja Orif Revgariydan o‘rgangan. Ali Safiyni “Rashahotu aynul hayot” kitobida yozilishicha, Xoja Ali ar-Romitaniy Xizr alayhissalomdan: “Shu asru ayyomda pir deb kimning etagidan tutsa buladi?” deb so‘raganida Xizr alayhissalom: “Shu asru ayyomning murshidi Xoja Mahmud Anjir Fag‘naviydir!” deganlar. Xizr alayhissalomning.

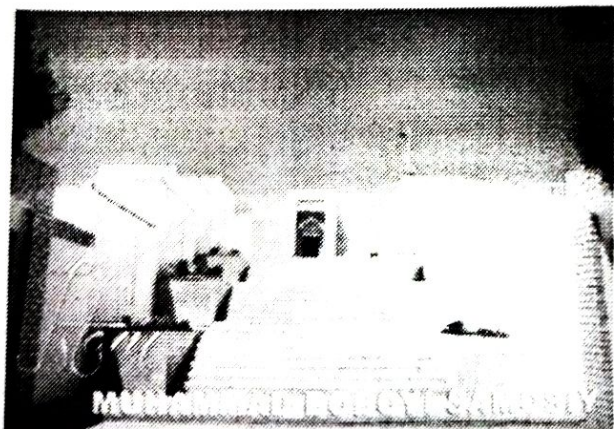
tavsiyasiga muvofiq Xoja Ali ar-Romitaniy Xoja Mahmudga murid bo'ladi. Xoja Mahmud Anjir Fag'naviy qabrlari ustida yangi makbara, maqbara yonida hovuz va jome' masjidi qurilib ushbu joy obod ziyoratgohga aylangan.

TO'RTINCHI PIRI MURSHID

Xoja Ali Romitoni quddisu sirrihu Xojai Azizon nomi bilan mashhur. Bu zoti sharif Romitonning Ko'rgon qishlogida tug'ilgan. Maqomati goyat oliy, karomati bisyor, kasblari to'quvchi bo'lgan. "Rashahot" da yozilishicha, 1310 yil,

"Maqomati Shohi Naqshband" da ta'kidlanishi-cha, 1321 yilda vafot qilgan. Qabri Ko'hna Urganchda, obod ziyoratgohdir. Xoja Alining Romitondagi Qo'rg'on qishlog'ida tabarruk qadamjolari bor. U yer obod qilinmoqda. Xoja Alining to'rtta mashhur xalifalari bo'lgan: Xoja Muhammad Kulohduz, Xoja Muhammad Xalloj, Xoja Muhammad Bovardiy, Xoja Muhammad Boboyi Samosiy. Hoji Tesha bobo Naqshbandiyning aytishicha, Naqshbandxon ibn Sultonxon (1958 yil vafot qilgan) Xoja Ali arRometani avlodi edi. Xoja Ali Romitoniyning "Risolai Azizon" kitobi mashhur. Bu kitobni fors tilidan o'zbek tiliga naqshbandiyshunos olimi Gulchehra Navro'zova tarjima qilib nashr ettirdi.

BESHINCHI PIRI MURSHID

Xoja Muxammad Boboyi Samosiy quddisa sirrihu. Bu muborak zotning muborak qabri Buxoro viloyatining Romiton tumanidagi Simos qishlogida. Samosiy, Xoja Muhammad Boboyi Samosiy (13-asr oxiri, Romitan tumanidagi Samos qishlog'i - 1354) - xojagon-naqshbandiya tariqatining yirik

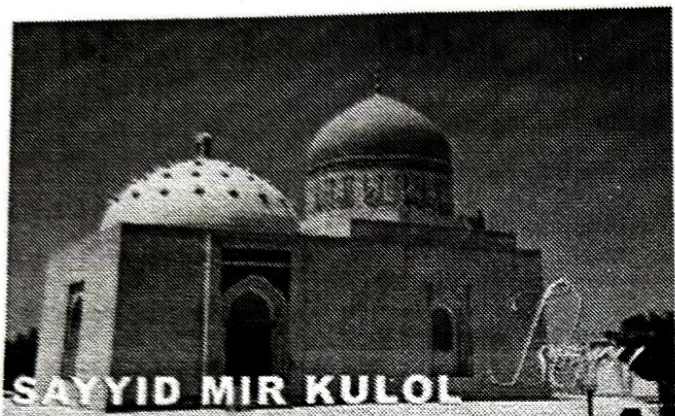
namoyandasi, buxorolik 7 pirning beshinchisi.

Xoja Ali Romitaniydan tahsil olib, uning vafotidan so'ng xojagonlik tarikatini boshqargan. Bahouddin Naqshband tug'ilganda uni ma'naviy farzandlikka qabul qilib, Sayyid Mir Kulolga Bahouddin tarbiyasi bilan

shug'ullanishni topshirgan. S. bog'bonlik bilan kun kechirgan. S. kulohini Bahouddinga hadya etib, unga murshidlik qilgan. Bahouddin Naqshband ana shu kuloh sharofatidan balogardonlik karomatiga ega bo'lgan, deydilar. S. tug'ilgan qishlog'ida dafn qilingan. Qabri ustidagi maqbara, atrofdagi masjid va toshquduq mustaqillik yillarida ta'mirlangan.

OLTINCHI PIRI MURSHID

Sayyid Amir Kulol quddisu sirrihuning asli ismi Sayyid Amir Kalon bo'lib, Buxoro yaqinidagi Suxor qishlog'ida tug'ilgan. Bu zot taxminan 1287 yillarda dunyoga kelgan. Kulolchilik bilan shug'ullangani sababli Mir Kulol nomi bilan mashhur bo'lgan. Mir

Kulolning bir yuz o'n to'rtta avliyo bo'lgan xalifasi bor edi. eng yetuklari Bahouddin Naqshband, Mavlono Orif Degaroniy, Shayx Yodgor Valiy, Shayx Jamoliddin Dehai Osiyoi, Shayx Shamsiddin Kulol, Xoja Darzuniylardir. "Maqomoti Amir Kulol"da naql qilinishicha, Hazrat Mir Kulol mujarrad (bo'ydoqlik) davrida tengqurlari bilan bog'da ittifoq bo'lib, choponlarini yuvibtilar va birodarlariga aytibtki, "Ey yoronlar, choponlarni paxsa devor ustiga yoymaylik, chunki u yerdagi tikanlarga ozor berilur. Zinhor daraxtlar shoxiga osmaylik, shoxlar egilib, jabr bulur. Zaminga ham tashlamaylik, o't-o'lanlar xarob bo'lur". Bu gaplarni eshitib, ne qilarini bilmay qolgan birodarlar surabtiki: "Amir, siz choponingizni qanday qilib quritasiz?" Hazrat debti: "Men choponimni ustimga tashlab, oftobro'yada o'tiraman va shunday qilib quritaman. Ey yoronlar, agar paxsa devordan bir parcha uzilib erga tushsa yo daraxt shoxi sinsa, yo chorva yeydigan o'tlarga zarar etsa, Xudovandga ne uzr bildirurmiz? Zinhor nomashru' (shariatga zid) ishlar, kichik bo'lsa ham qilmang. Chunki kichik gunoh takrorlanaversa, do'zaxga olib borur. Payg'ambar sollallohu alayhi vasallam istig'for (kechirim so'rash) bilan katta gunohlar kechiriladi, muttasil qilinaverilsa, kichik gunohlar ham kattaga aylanadi, deganlar". Sobiq Ittifoq davrida Hazrat Mir Kulol jomesi yiqitildi, ziyoratgohi esa sho'r bosgan, qarovsiz holga kelgan edi. Istiqlol yillarida Mir Kulol

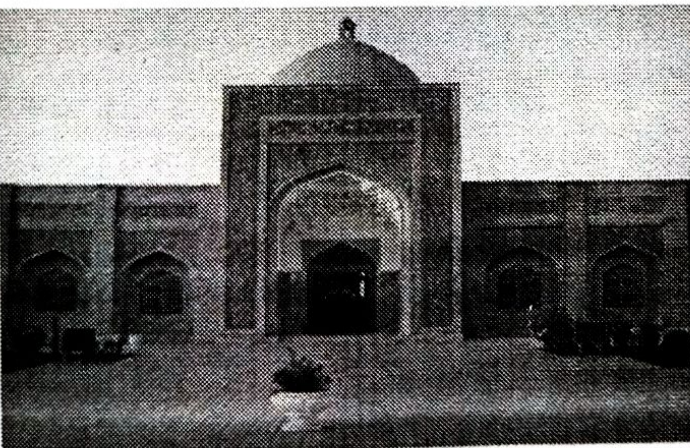
ziyosatgohida yangi jome masjid, mehmonxona, darvozaxona qurildi. 2007 yilda Sayid Mir Kulol qabri ustida mahobatli maqbara qad rostladi. Atrofida ulkan bog' barpo qilindi.

YETTINCHI PIRI MURSHID

Hazrati Sayyid Muhammad Bahoul-haq val-millat vad-dunyo ud-din Naqshband ibn Sayyid Jaloliddin. Bu kishi sohibi karomat, olimi rabboniy, Qur'oni karim va payg'ambar alayhissalomning sunnatlarini xalqqa yetkazib, islom

dini rivojiga muhim hissa qo'shgan valiyullohdir. Bahouddin Naqshband hazratlari 1318 yil Buxoro shahri yaqinidagi Qasri Hinduvon qishlog'ida tug'ilgan. Ul zoti sharif sharofatidan qishloqning nomi Qasri Orifonga aylangan. Abulhasan Muhammad Boqir bin Muhammad Alining "Maqomoti shohi Naqshband" kitobida yozilishicha, Bahouddinga bevosita Sayyid Mir Kulol ustozlik qilgan. Hazrat ona tomonidan siddiqiydir, ya'ni nasablari Abu Bakr Siddiqqa borib taqaladi. Bahouddin Naqshband hazratlari 1389 yil Qasri Orifonda vafot etgan.

Bahouddin majmuasi

- shayx Bahouddin Naqshband mozori yonidagi hazira - ansambl (Buxoro viloyati, 16-a.). Mozor Abdulazizxon buyrug'i bilan tartibga solinib, hazira barpo etilgan va 1544 - 45 y.larda majmuaning eng katta binosi - xonaqoh qurilgan. B. m. daxmalar (Daxmai shohon va Baho-uddin

daxmasi), maqbara, 2 masjid, saqoxona, hovuz, quduq, minora, Madrasa va Abdulazizxon xonaqohidan ibo-rat. Majmua kichik gumbazli chortoq darvozaxonadan boshlanadi. Darvozadan o'tgach, o'ngda kichkina masjid, chap to-monda ziyoratchilar uchun turli binolar bo'lganligi ma'lum. Yo'l davomida chapda xonlar mozori - Daxmai shohon joylashgan. Daxmai shohon to'g'ri to'rtburchak tarhli bal. 2.5 m, usti kulrang marmar bilan qoplangan. Unda marmar

‘ymakorligi, xattotlik sai’-atining ajoyib namunalari mavjud.

Marmarlarga tokchalar, ustunchalar, sharafalar, sarv surati va b. bezaklar o‘yilgan; naqshlar ba’zida yozuvlar bilan aralash uchraydi. Daxmai shohondan o‘tgan yo‘lak nafis bezatilgan peshtoqqa olib keladi (peshtoqning ikki tabaqali eshigiga "bag‘dodi" va "guli nav" usulida naqshlar o‘yilgan). Peshtoqning eshigidan o‘tilgach, o‘ngda gumbazli mak-bara bor (unga kim dafn qilinganligi noma‘lum). Chapda - kiraverishda 6 us-tunli (soddagina), oldi ayvonli Muzaffarxon masjidi joylashgan. Masjid yoniga 2 ustunli Hakim qushbegi masjidi tushgan (masjid mehrobida ajoyib mujassamotli namoyon bor). Uning jan.da naqshdor, shim.da naqshsiz ayvonlar bor. Bahouddin dax.masi marmar qoplangan kattagina murabba tarhli supa bo‘lib, atrofi chiroyli marmar panjara bilan o‘ralgan. Undan sal nari, shimolda-tomonlari 9,5 m keladigan aylana zinali marmar hovuz, uning shim. tomonida kichikroq, ko‘rkam chortoq saqoxona bor. Bahouddin daxmasi bilan hovuz oralig‘ida quduq, uning yonidagi chiroyli shiypondan qadimda ziyoratchilarga turli shaklli idishlarda "muqaddas" suv ulashilgan. Haqim qushbegi masjidining shim. da ko‘rimsizgina bir minora, undan narida hovlidagi hovuzdan 3 baravar katta boshqa hovuz bor. Hovlining tashqarisi (shim.-g‘arbi)da turtburchak supa ustida xonaqoh (eni 37 m, bo‘yi 40 m li) qad ko‘targan. Markazida atrofi pesh-toq ravokli ayvonlar bilan o‘ralgan masjid, uning to‘rida chorzamin uslubida ishlangan qirma naqshli mehrob mavjud. Imoratning har ikki tomonida simmetrik qurilgan ikki qavatli kattakichik hujralar bo‘lgan. B. m.ga undan 0,5 km shim.-sharqda joylashgan "Qasri Orifon" masjidi ham kiradi; uning yonida pastakkina minora bor. Masjid 3 tarafdin ayvoy bilan o‘ralgan; shipi naqsh tushirilgan hovuzaklik. B. m. 16-a. ms‘morligining yangicha ansambl tu-zishda erishilgan yutuqdaridan namuna bo‘lib, qo‘sh binoli simmetrik ansamblardan farq qiladi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimov tashabbusi bilan Bahouddin Naqshband tavalludining 675 yilligi o‘tkazilib (1993) majmua qayta ta‘mirlandi, qo‘shimcha binolar bunyod etildi.

Adabiyotlar.

1. Buxoriy, Sadriddin Salim. Bahouddin Naqshband yoki etti pir. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2010. - 24 b.

2. Buxoriy, Sadriddin Salim. Xoja Orif Ar Revgariy / S.S. Buxoriy. - Buxoro. Buxoro nashriyoti, 2003.- 48 b.

3. Buxoriy Sadriddin Salim, Azimov Samad. Shofirkonning tabarruk ziyoratgohlari : Tarixiy-ma'rifiy kitob . - Buxoro : Buxoro nashriyoti, 2010.- 126 b.

4. O'zbekiston obidalaridagi bitiklar: Buxoro / F. Abduxoliqov, E. Rtvekadze, A. Razzoqov, K. Rahimov, A. Bakimov, B. Abduhalimov, A. Mansurov, A. Mannonov, N. Muhamedov. - Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2016. - 560 b.

5. Rajabov, Qahramon. Buxoro tarixi: / Q. rajabov, S. Inoyatov. - Toshkent: Tafakkur nashriyoti, 2016.- 460 b.

6. Ашуров Я.С. ва бошқ. Бухоро: Қисқача справочник. - Тошкент.: Ўзбекистон нашриёти, 1968.-102 б.

7. Мўминов Ю.Х, Музаффаров .А. Бухоро области:-Тошкент.: Ўзбекистон нашриёти, 1976.-136 б.

8. Муҳаммаджонов, А . Қадимги Бухоро: - Тошкент, Ўзбекистон нашриёти , 1991.- 50 б.